

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ЗА РАЗКРИВАНЕ НА ДОКУМЕНТИТЕ И ЗА ОБЯВЯВАНЕ НА
ПРИНАДЛЕЖНОСТ НА БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИ КЪМ ДЪРЖАВНА
СИГУРНОСТ И РАЗУЗНАВАТЕЛНИТЕ СЛУЖБИ НА БЪЛГАРСКАТА
НАРОДНА АРМИЯ

София 1000, ул. „Врабча“ № 1, тел. 800-45-06, e-mail: info@comdos.bg

Д О К Л А Д

за дейността на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на
принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и
разузнавателните служби на Българската народна армия за периода
20 юли 2011 г. – 20 декември 2011 г.

Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (КРДОПБГДСРСБНА) съгласно чл. 4, ал. 5 от Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (ЗДРДОПБГДСРСБНА) представя пред **41-вото Народно събрание** своя ДЕСЕТИ отчетен доклад за периода **20 юли 2011 г. - 20 декември 2011 г.** с две приложения:

1. **Списък на решенията** за отчетния период;
2. **Обобщени данни за дейността на комисията** (5 април 2007 г. - 30 ноември 2011 г.)

В дейността си КРДОПБГДСРСБНА прилага ЗДРДОПБГДСРСБНА, съобразява се с изискванията към българските институции на **страна-членка на Европейския съюз**, отстоява ценностите и спазва принципите, набелязани в нейната **Стратегия за развитие**, придържа се към целите на дългосрочния план за работа до 2012 г. и изпълнява конкретните задачи на годишните оперативни планове.

Съгласно чл. 1 от ЗДРДОПБГДСРСБНА комисията **установява и обявява принадлежност** на български граждани към Държавна сигурност и

разузнавателните служби на Българската народна армия. Обявяването на принадлежност се извършва по силата на чл. 29 от закона с решение на комисията. *Решенията се публикуват в сайта на комисията: www.comdos.bg.*

РЕШЕНИЯ

За отчетния период КРДОПБГДСРСБНА е провела **20 заседания**. Обсъдила е и е приела **58 решения** (вж. Приложение 1 – Списък с обявените решения).

- От 1 юли 2011 г. до 19 декември 2011 г. КРДОПБГДСРСБНА е направила **проверка** на **22 602** български граждани. От тях:
 - задължителна проверка по чл. 26, ал. 1, т. 1 (*лица, регистрирани за участие в избори*) на **13 944** лица;
 - задължителна проверка по чл. 26, ал. 1, т. 2 и т. 3 (*лица, заемали и заемащи публични длъжности или изпълняващи публични дейности*) – на **4769** лица;
 - предварителна проверка по чл. 27 на **3694** лица;
 - проверка по чл. 31, ал.1, т. 2 (*по заявки на граждани*) на **195** лица.
- **Установила е принадлежност** към ДС и разузнавателните служби на БНА общо на **790** български граждани .
(*Не са публикувани данни за 142 лица с установена принадлежност:*
 - на основание чл. 27 (*предварителна проверка*) – 84 лица;
 - на основание чл. 30, ал. 1, т. 1 (*починали*) – 44 лица;
 - на основание чл. 31, ал.1, т. 2 (*граждани за себе си*) – 14 лица.)
- **Обявила е принадлежност на 648** български граждани на основание чл. 9, т. 2 от закона (*лица, заемали или заемащи публични длъжности или извършвали или извършващи публична дейност, за които е установена принадлежност към органите по чл. 1*).
- В процес на проверка са: *кметовете, общинските съветници, териториалната администрация, изпълнителните агенции, длъжниците на необслужени кредити, вузовете, здравните институции, религиозните общности и лица, за които е поискана предварителна проверка по чл. 27.*

ЦЕНТРАЛИЗИРАН АРХИВ

В изпълнение на чл. 1, ал. 1, т. 3 от ЗДРДОПБГДСРСБНА комисията създаде **централизиран архив**. В него се **приемат, съхраняват и предоставят за ползване** архивните документи на ДС и разузнавателните служби на БНА.

1. Приемане на архивни документи

Архивните документи се приемат от органите по чл. 16 от закона и постъпват в отдел „Специализиран архив и картотека” (САК) и в отдел „Комплектуване и съхранение на архива”.

В отдел „Специализиран архив и картотека” са приети:

- от **Националната разузнавателна служба (НРС)** картотеките на ф.5 и ф. 6 – гранични войски и ВГУ; на ф.8 – ОРОН (оперативни работници на обществени начала);
- от **МО Служба „Военна информация” (ВИ)** – част от справочния апарат.

В отдел „Комплектуване и съхранение на архива” са приети:

- от **МВР** - финализирана е работата по приемането на документите от Дирекция „Информация и архив” на МВР. Цялостно са приети **133 490** броя архивни дела от оперативните фондове, както следва:
 - III ВЕ (*вражеска емиграция*) – **13 883** архивни дела;
 - VI Л (*литерни дела*) – **5211** архивни дела;
 - IV К (*дела за граждани на капиталистическите страни*) – **11 004** архивни дела;
 - преписки за оперативно интересни лица – **35 068** архивни дела;
 - дела от служебния архив на ДС – **51 797** броя, включващи архивни дела и анкетни карти от фонд СОУД (*Система за обединен отчет на данните*) и архивни дела от справочния и картотечния архив;
 - дела от партийния фонд на ДС - **4296** броя;
 - секретната библиотека на бившия факултет „Сигурност” към Академията на МВР - **11 634** книжни тела;
 - текущи постъпления по искане на граждани и за решения на комисията – **597** броя.
 - картотечните фондове на картотеки, състоящи се от **660 касетки**, включващи над **625 000** регистрационни картона от регистрираните: „*Въдворени и изселени лица*”, „*Задържани лица*” и „*Изселени лица*”.
 - учебни филми, изработени във ВСШ-МВР и други структури на ДС, използвани за обучението на курсантите от бившия факултет ”Сигурност” и съхранявани в Академията на МВР.
- от **НРС**:
 - в цялост са приети делата от ф.3, ф.5, ф.5а;
 - частични постъпления от ф. 2, ф. 4, ф. 7, ф. 9 и ф. 10 - общо **10 119**;

- негативи на филмирани документи - **4779** броя.
- от **МО - Служба „Военна информация“**:
 - текущо са приети **715** броя архивни дела;
 - негативи на филмирани документи - **879** броя.
- от **ДАНС** са постъпили **370** архивни дела;
- от **НСО** - **299** архивни дела,
- от **Министерството на правосъдието** – **12** архивни дела.

2. Информационно обслужване и застраховане на архива

Постоянно въвеждане и поддържане данни на архивните дела в Единната автоматизирана информационна система (АИС) на централизирания архив на комисията, като до момента са въведени данните за повече от **2600** архивни дела в модула „Данни за делата“.

- С цел изграждане на застрахователен фонд се извършва дигитализация на архива. За отчетния период са:
 - сканирани - **1236** архивни дела или **141 424** листа, както и **24** архивни регистри или **3406** листа;
 - сканирани документи във вид на микрофилми – **260** архивни дела или **13 444** листа (*брой кадъра*);
 - копирани документи на хартиен носител - **29 767** листа;
 - качени на електронен носител - **574** листа.
- Стартира работата по същинската реставрация и консервация на архивните документи в специализираната лаборатория.

3. Материално-техническа база

- Тече процедура по ЗОП за оборудване на архивохранилища със стелажни системи.
- В процес на оборудване е лабораторията за реставрация и консервация на архивни документи, както и на специализираната фотолаборатория.
- Влезе в действие книговезница за техническа обработка на документите.

РАБОТА С ГРАЖДАНИ

В съответствие с чл. 31 от ЗДРДОПБГДСРСБНА комисията осигурява правото на достъп до документите на централизирания архив на комисията.

- За периода 1 юли 2011 г. – 19 декември 2011 г. **заявления за запознаване с документи са подали 960 лица**. От тях:
 - за запознаване с документи за самите тях – **381 лица**;
 - за запознаване с документи за техни близки – **241 лица**;
 - във връзка с прилагането на ЗПГРРЛ – **228 лица**;
 - с цел журналистическо проучване – **51 лица**;
 - с научно-изследователска цел – **59 лица**;
- През отчетния период **1081 заявители** (*граждани и изследователи*) са се запознали със **7988 тома** документи от централизирания архив.

ПУБЛИЧНА ДЕЙНОСТ

- В изпълнение на чл. 10 от ЗДРДОПБГДСРСБНА през отчетния период комисията реализира седем изследователски проекта от поредицата „**Из архивите на ДС**“:
 1. „*Държавна сигурност и промените в България (септември 1944 - декември 1947 г.)* - електронен сборник, съдържащ факсимилета на 740 листа оригинални документи.
 2. „*Международният тероризъм в досиетата на ДС*” – допълнено електронно издание с включени нови 435 архивни документи с обем от 2709 листа;
 3. „*Държавна сигурност – политическа полиция*” – документален сборник;
 4. „*Държавна сигурност и Пражката пролет*” - документален сборник;
 5. „*Държавна сигурност и образованието*” - документален сборник;
 6. „*Държавна сигурност и края на тоталитаризма*” - документален сборник;
 7. „*Военното разузнаване – структура, числен състав, цели и задачи (1944-1991)*” - документален сборник.
- В изпълнение на чл. 14 от ЗДРДОПБГДСРСБНА излезе от печат **Бюлетин № 8** с решенията на комисията за периода 1 юли 2011 г. – 1 декември 2011 г.
- Постоянно актуализираме базата с данни в сайта на комисията за „*Проверени лица*” и до момента тя включва над **40 500** въведени имена.
- В партньорство с Държавна агенция „Архиви” КРДОПБГДСРСБНА подготви изложбата „*Война в ефира*”.
- Продължава сътрудничеството с висши учебни заведения за приемане студенти на стаж в централизирания архив на комисията.
- Представители на комисията участваха в четири публични дискусии по теми, свързани с разкриване документите на ДС и РС на БНА.

МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

- КРДОПБГДСРСБНА пое **председателството на Европейската мрежата на архивите** за периода юли 2011 г. – март 2012 г.
- На 22 ноември 2011 г. българската комисия организира и проведе председателско заседание на Европейската мрежа на архивите, в което взеха участие 7-те партньорски организации.
- На 23 ноември 2011 г. комисията организира и проведе конференция с международно участие на тема: *„Международният тероризъм в документите на комунистическите тайни служби“*.
- На 3 декември 2011 г. КРДОПБГДСРСБНА участва като партньор на Министерството на външните работи в работната среща *„Справедливост на прехода – Да посрещнем миналото, докато спечелваме бъдещето в Близкия Изток и Северна Африка“* в рамките на *Sofia Platform*.
- Представители на комисията участваха в редица международни изяви и научни конференции:
 - Международна конференция на тема: *„Антисемитското законодателство в Словакия и Европа“*, проведена в Братислава, Словакия;
 - Международна конференция, посветена на *Европейския ден в памет на жертвите на тоталитарните режими* и работна среща на партньорските институции във Варшава, Полша.
 - Международна конференция на тема: *„Трябва да се знае: разузнаване и политика“*, проведена в Брюксел, Белгия.
 - Международна конференция на тема: *„Антикомунистическата съпротива в Централна и Източна Европа“*, проведена в Братислава, Словакия.
- Представител на комисията участва в учредителната среща за приемане на *„Платформа за европейска памет и съзнание“*, проведена се в Прага, Чехия. Предстои официалното присъединяване на България.
- В рамките на двустранното споразумение с Полша служители от Дирекция „Архив“ на българската комисия се запознаха на място с дейността и техническото обезпечаване на архива на партньорската организация.
- Приехме на 6-месечен стаж в комисията германски степендиант по програмата *„Леонардо да Винчи“* на Европейския съюз.

СЪДЕБНИ ДЕЛА

- През отчетния период са образувани 32 административни дела и са приключили с влезли в сила съдебни решения/определения – 18 съдебни дела. Към настоящия момент съдебните производства са висящи по 72 дела.

ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

- При утвърден щат от **103 щатни бройки** в администрацията на комисията към момента са назначени и **работят 89 служители**.
- През отчетния период 10 служители от администрацията са участвали в обучителни програми за повишаване на квалификацията.

ПРЕДСТОЯЩИ ЗАДАЧИ

Извършва се проверка за принадлежност на лица:

- по чл. 3, ал. 1, т. 18 (кметовете, заместник-кметовете, секретарите на общини и общинските съветници);
- по чл. 3, ал. 1, т. 26 - централна и териториална администрация на изпълнителната власт;
- по чл. 3, ал. 1, т. 12 - изпълнителни агенции и държавни институции, създадени със закон или с постановление на Министерския съвет;
- по чл. 26, ал. 1, т. 1 (лица, регистрирани от избирателните комисии за участие в избори за кметове и общински съветници);
- по чл. 26, ал. 4 - необслужвани кредити;
- по чл. 3, ал. 2, т. 3. – висши училища и университети;
- по чл. 3, ал. 2, т. 4 – лечебни заведения и здравни организации;
- по чл. 3, ал. 2, т. 6 - религиозни общности;
- по чл. 27 - предварителна проверка;
- по чл. 31, ал. 1, т. 2. – граждани.

Приемане на документи:

- Продължава приемането на картотеките на ПГУ и разузнавателните служби на БНА.
- Финализиране попълването на архивните фондове с документи, приети от органите по чл.16, ал.1 от закона, както следва:

- от **Министерството на вътрешните работи:**
 - дирекция „Човешки ресурси” – лични кадрови дела на бивши служители на ДС;
 - документи от т.нар. паспортни преписки и картотека на делата, съхранявани в Дирекция „БДС”, както и в някои регионални дирекции на МВР;
- от **Националната разузнавателна служба** - останалата част от делата от ф.2, ф.4, ф.7, ф.9, ф.10, ЛКД, неархивирани литерни дела; учебна библиотека на ПГУ ;
- от **МО – Служба „Военна информация”, ДА ”Национална сигурност”, Националната служба за охрана и Министерството на правосъдието** – останалата част от оперативния, служебния и партийния фонд на съответните служби.
- Документи от ДА „Архиви” .

Докладът е приет на заседание на комисията с протокол № 196 от 19 декември 2011 г.

Председател на КРДОПБГДСРСБНА:

/Евтим Костадинов/